

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 2015

1489/2015

Valtioneuvoston asetus rautatieliikenteen harjoittajille tarjottavista palveluista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään rautatielain (304/2011) nojalla:

1 §

Vähimmäiskäyttömahdollisuuksiin sisältyvät palvelut

Liikenneviraston tarjoamat rautatielain 33 §:ssä tarkoitetut vähimmäiskäyttömahdollisuuksiin sisältyvät palvelut ovat:

- 1) ratakapasiteettihakemusten käsittely;
- 2) oikeus käyttää ratakapasiteettia;
- 3) rautatieinfrastruktuurin käyttö, risteysasemat ja vaihteet;
- 4) junaliikenteen ohjaus, merkinanto, liikenteen ohjaus, lähettäminen ja viestinanto sekä tietojen antaminen junien liikkumisesta;
- 5) liittymä Liikenneviraston sähkönsiirtoverkkoon ja sähkönsiirtolaitteiden käyttö sähkövirran saamiseksi 2 ja 3 kohdan mukaisessa liikenteessä verkkoselostuksessa määritellyillä sähköistetyillä rataosuksilla;
- 6) tiedot, jotka tarvitaan sellaisen liikenteen harjoittamiseen, jota varten kapasiteetti on myönnetty.

Myös rautatielain 4, 5 ja 5a luvun soveltamisalaan kuuluvan yksityisraiteen haltijan on tarjottava 1 momentissa tarkoitettuja palveluita tasapuolisesti rautatieliikenteen harjoittajille.

2 §

Radan käyttöoikeus ja pääsy palvelupaikoille

Liikenneviraston valtion rataverkon haltijana, yksityisraiteen haltijan, rautatieliikenteen harjoittajan tai muun palvelupaikan ylläpitäjän on tarjottava radan käyttöoikeus ja pääsy seuraaville palvelupaikoille ja niissä palvelupaikoissa tarjottaviin palveluihin, kun ne ovat olemassa:

- 1) matkustaja-asemat, niihin kuuluvat rakennukset ja muut tilat, mukaan lukien matkatietonäyttöpalvelut ja lipunmyyntipalveluihin soveltuvat tilat;
- 2) tavaraliikenneterminaalit;
- 3) järjestelyratapihat ja junamuodostuslaitteet, mukaan lukien vaihtotyölaitteet;
- 4) varikkosivuraiteet;

5) huoltotilat ja -laitteet, lukuun ottamatta perusteellisen huoltopalvelun tiloja, joita tarjotaan suurnopeusjunia tai muunlaista erikoistiloja vaativaa liikkuvan kaluston huoltoa varten;

6) muut kuin 3 ja 5 kohdassa tarkoitetut tekniset laitteet, mukaan lukien puhdistus- ja pesulaitteet;

7) rautatieliikenteeseen liittyvät meri- ja sisävesiliikenteen satamien varusteet;

8) pelastus- ja avustustoiminnot ja niiden edellyttämät varusteet; ja

9) sellaiset polttoaineen jakeluasemat, joista perittävät maksut on erotettava laskuissa polttoaineen tankkauksesta perittävistä maksuista.

Palvelupaikalle pääsyyn tarvittavan radan käyttöoikeus annetaan ratamaksun perusmaksun vastineena. Palvelupaikan ja radan käyttöoikeudesta palvelupaikoissa ja niissä tarjottavista palveluista palvelupaikan ylläpitäjä on oikeutettu perimään rautatielain 34 §:n 3 momentin mukaisen korvauksen. Palvelujen hinnoittelun on oltava syrjimätöntä ja tasapuolista. Palvelujen tarjoaja voi kieltäytyä 1 momentissa tarkoitettujen palveluiden tarjonnasta ulkopuolisille palveluja tarvitseville tahoille vain rautatielain 34 §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin.

3 §

Liikenneviraston tarjoamat lisäpalvelut

Liikennevirasto voi tarjota myös muita rautatieliikenteen harjoittamisessa tarvittavia palveluja. Tässä pykälässä tarkoitettuja palveluja voivat olla liikenteen ohjauspalvelut yksityisraiteella ja vaihtotyöliikenteessä, ratakapasiteetin hakemiseen liittyvät liikennesuunnittelupalvelut sekä rakennusten ja maa-alueiden käyttö.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista palveluista peritään erillinen lisämaksu. Palveluista ja niiden maksuista on tiedotettava verkkoselostuksessa.

4 §

Muut lisäpalvelut

Jos rautatieliikenteen harjoittaja, rataverkon haltija tai muu palvelupaikan ylläpitäjä tuottaa tässä pykälässä tarkoitettuja lisäpalveluja, sen on tarjottava niitä raideyhteyksineen kaikille tasapuolisesti ja yhtäläisin ehdoin. Tällaisia lisäpalveluita ovat:

1) sellainen kuljetussähkövirta, josta perittävät maksut on erotettava laskuissa sähkösiirtolaitteiden käytöstä perittävistä maksuista;

2) matkustajavaunujen esilämmitys;

3) muut kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut erikseen sovittavat palvelut, kuten vaarallisten aineiden kuljetusten valvonta ja erikoiskuljetusten avustaminen liikenteessä.

5 §

Oheispalvelut ja niiden ehdot

Rautatieliikenteen harjoittaja, rataverkon haltija tai muu palvelupaikan ylläpitäjä voi varata tässä pykälässä tarkoitettujen oheispalveluiden käytön yksinomaan itselleen. Tällaisia oheispalveluita ovat:

1) televiestintäverkkojen käyttömahdollisuus;

2) lisätietojen toimittaminen;

3) liikkuvan kaluston tekninen tarkastus;

4) lipunmyyntipalvelut matkustaja-asemilla;

5) perusteelliset huoltopalvelut, joita tarjotaan suurten nopeuksien junille tai muulle vaativalle liikkuvalla kalustolle erikseen varatuissa huoltotiloissa ja -laitteissa.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen palvelujen tarjoaja kuitenkin tarjoaa palveluja jollekin ulkopuoliselle, sen on tarjottava näitä palveluita kaikille tasapuolisesti ja yhtäläisin ehdoin.

6 §

Liikenteen luokittelu ja sen mukainen hinnoittelu

Jos rataverkon haltija ottaa käyttöön rautatielain 37 b §:ssä tarkoitettut lisämaksut, sen on luokiteltava liikenne rataverkolla ainakin seuraaviin kolmeen pääluokkaan:

- 1) julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen puitteissa harjoitettava henkilöliikenne;
- 2) muu kuin 1 kohdassa tarkoitettu henkilöliikenne; ja
- 3) tavaraliikenne.

Rataverkon haltijat voivat luokitella edellä mainittujen luokkien lisäksi rataverkon liikennettä yksityiskohtaisemmin rautatielain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua rautatie-markkinadirektiivin liitteen VI 1 kohdan mukaisella tavalla, rataverkolla kuljetettavien hyödykkeiden mukaan tai muulla tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos rataverkon haltija ottaa tällaisen yksityiskohtaisemman luokittelun rataverkon ja sillä tarjottavien palveluiden hinnoittelun perustaksi, rataverkon haltijan on esitettävä tällainen luokittelu ja hinnoitteluperusteet verkkoselostuksessaan. Rataverkon ja sillä tarjottavien palvelujen hinnoittelu ei luokittelun johdosta kuitenkaan saa johtaa hinnoitteluun, jossa maksut ylittäisivät rautatieliikenteen harjoittamisesta aiheutuvat kustannukset sekä sen katetuoton, jonka markkinat kestävät.

7 §

Koulutuspalveluiden tarjonta

Rautatielain 35 §:ssä tarkoitettuja koulutuspalveluita tarjoavan yhtiön tai muun yhteisön on tarjottava tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla koulutusta, joka on tarpeellista turvallisuustodistuksen tai turvallisuusluvan saamista koskevien vaatimusten täyttämiseksi.

Koulutuksen on sisällettävä tietoa ainakin rataverkolla noudatettavista liikennöintisäännöistä ja -menettelyistä, liikenteen ohjaus-, valvonta- ja opastinjärjestelmistä sekä rataverkolla sovellettavista hätätilanmenettelyistä.

8 §

Palvelun saatavuus ja hinnoittelu

Säätelyelin seuraa tässä asetuksessa tarkoitettujen palveluiden saatavuutta ja niiden hinnoittelua. Säätelyelimellä on oikeus pyynnöstä saada palvelujen tarjoajilta sellaista lisätietoa, jota se tarvitsee varmistaakseen, että palvelujen tarjonnassa ja hinnoittelussa on noudatettu tasapuolisuutta ja hinnoittelu on kohtuullista.

1489/2015

9 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 18 päivänä joulukuuta 2015.

Tällä asetuksella kumotaan rautatieliikenteen harjoittajille tarjottavista palveluista annettu valtioneuvoston asetus (1059/2007).

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 2015

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner

Liikenneneuvos Risto Saari